

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 201. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540296246224/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

- talrige eventyr, især med kvinder. – *Robinson Crusoe*: egentlig *The Life and Strange Surprising Adventures of Robinson Crusoe*, roman af Daniel Defoe (1660-1731). Udkom 1719 og blev forbillede for utallige robinsonader. – *Rousseaus Afbud*: Den franske filosof Jean-Jacques Rousseau (1712-78) anbefaler i sit værk *Émile ou de l'éducation* (1762) varmt *Robinson Crusoe* som læsning for børn, dog i bearbejdede udgaver. – *Ostindien*: ældre betegnelse for Indien og Bagindien (Burma, Thailand, Laos, Cambodja og Vietnam) samt Indonesien og Filippinerne. – *den tydske Krig*: den preussiske Syvårskrig 1756-63. – *in effigie*: latin: i billeder, billedligt. Fx kunne forbrydere henrettes in effigie, hvis de ikke lod sig fange. – *en miniature*: fransk: i lille målestok. – *til en Advarsel* etc.: som et varsel... Ewald blev senere optaget i den østrigske hær som trommeslager. – *ordentligvis*: sædvanligvis, normalt. – *Gevær*: våben. – *sloeg haandløs*: slog uden at slå direkte med hænderne, dvs. kastede. – *et Chor*: en flok. – *Curvender* (af latin: curro, jeg løber): Fattige latinskoleelever, som på bestemte dage løb om i byen og sang sig til almisse ved folks døre. – *Corinthier*: indbyggerne i Korinth, det antikke Grækenlands førende havne- og handelsby, siden en af de kristne menigheder, som apostlen Paulus skrev breve til. – *Cabaler*: intriger.
- 90 *en god Product*: en dragt prygl. – *Knolls Vocabularium*: Johann Knolls *Vocabularium Biblicum* (1717 og oftere siden), en glosebog til Det nye Testamente. – *Høkerømmer(s)*: person, der handler med spegesild, klipfisk, lertøj m.v. (oprindelig med hør). – *det danske Academie*: Københavns Universitet. – *de Danskes Kandestøberiske Krig*: hentydning til Holbergs komedie *Den politiske Kandestøber* (1723), hvis hovedperson er kandestøber i Hamborg, men interesserer sig mere for de politiske begivenheder, som han ikke har forstand på. Se specielt 2. akt scene 1. – *næst*: næst efter, bortset fra. – *Casaker*: folkestammer fra det sydlige Rusland, fungerede som ridende soldater. – *Cabnikler*: sydøstralsk befolkningsgruppe af mongolsk oprindelse. – *Pandurer*: en ungarsk fodmilits, uregelmæssigt organiseret og vild. – *Knebelkarter*: store overskæg. – *bizar*: underligt. – *Subordinationens*: lydighedens. – *Infanterist*: soldat af fodfolket.
- 91 *vor ordentlige Sphære*: vort normale menneskelige niveau. – *ved en ordentlig Følge*: i overensstemmelse med normal fremgangsmåde. – *bildet*: dannet. – *besynderlig*: noget særligt (i positiv forstand). – *Avanturier*: fransk: lykkeriddere.
- 92 *f.E.*: for eksempel. – *Garnison*: garnison, fast militært kvarter.
- 93 *Precautioner*: forholdsregler. – *Diogenes ... Alexander*: Diogenes (403-323), græsk filosof af den såkaldt kyniske skole, der prædikede foragt for verdens nydelser. Siges at have været bosat i en tonde. Blev opsøgt af Alexander den Store (se n.t. s. 88) kort efter dennes tronbestigelse i 336; men da Alexander spurgte, om han kunne opfylde et ønske for Diogenes, svarede denne blot, at A. kunne gå til side og lade være med at skygge for solen. – *Hæng*: hang, tilbøjelighed.
- 94 *Aesopus*: Aisop, græsk fabeldigter fra midten af 6. årh. f.Kr. – *Heraules*: ro-